

**KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET**

Miljøverndepartementet
Boks 8013 Dep
0030 Oslo

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Att: Torvik Marita

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 07.03.2013

Vår ref.: 2013/107 008

Deres ref.:

Saksbehandler: Ivar Magnor, telefon: 22573517

Anmodning om kommentarer til høring - Nye krav til årsrapport og årsregnskap for statlig virksomheter – Klif og DN's høringssvar

Med virkning fra 1.juli 2013 blir DN og Klif til én etat, kalt Miljødirektoratet. Miljøverndepartementet legger opp til at etatene skal levere delt resultatrapport både på foreløpig og endelig årsrapport for 2013. Etatene velger allikevel å avgi en felles høringsuttalelse i denne saken.

Vi vil innledningsvis understreke at vi oppfatter det svært positivt at Finansdepartementet ønsker å utarbeide felles retningslinjer for utarbeidelse av statlige virksomheters årsrapporter og årsregnskap. Dette arbeidet må også ses i sammenheng med en videreutvikling av tildelingsbrevene som styringsverktøy i etatsstyringen fra departementene.

Forslaget er godt i samsvar med intensjonene i det Klif forsøker å få til gjennom den videreutviklingen etaten har gjort med årsrapporten for 2012. DN har avventet tildelingsbrev i ny form før direktoratet ønsket å vurdere en eventuell utvikling av årsrapporteringen.

Som en følge av sammenslåingen av de to etatene er det mest naturlige nå allerede i 2013 å arbeide videre med en utvikling av felles resultatrapportering, selv om etatene ikke skal levere felles foreløpig og endelig årsrapport før i 2014. Det passer derfor godt for Klif og DN at det kommer nye krav og retningslinjer knyttet til dette arbeidet nå.

I miljøforvaltningen har vi på mange måter "forbilledlige" effektmål for samfunnet gjennom utformingen av nasjonale miljømål innenfor definerte resultatområder. De er konkrete, tid- og tallfestede og målbare og de ulike virksomhetene er "verktøy" for å nå disse nasjonale målene. Dette kan imidlertid gjøre det mer utfordrende å utforme gode

resultatkrav til etatene på nivået under disse målene. Derfor kan det også være at vi må akseptere en større grad av aktivitetsorientering i formuleringen av årlige føringer og krav. Samtidig er det viktig at sammenhengen mellom de nasjonale miljømålene, Klif og DN's ansvar og våre aktiviteter klargjøres på en tydeligere måte. En vesentlig svakhet i dagens styringsdokumenter er den manglende sammenhengen mellom de nasjonale miljømålene (som gjelder for alle landet som sådan) og forventningene til oss som etater. For mange av miljømålene er det utformet indikatorer der utviklingen presenteres gjennom miljøstatus.no. I dagens system siteres de nasjonale målene i tildelingsbrevene forut for føringer og krav til oss, uten at det klargjøres hvor stort ansvar for måloppnåelse som hviler på våre skuldre. Dette varierer betydelig mellom de ulike fagområdene og miljømålene. For noen miljømål besitter vi det alt vesentlige av virkemidler og har et stort ansvar for måloppnåelsen, for andre mål har vi bare en "en liten flik" av det. En klargjøring av dette vil bidra til å tydeliggjøre strengen mellom de nasjonale miljømålene og resultatkravene og oppgavene som skal gjennomføres.

Dette har igjen direkte sammenheng med årsrapporteringen. Ambisjonene for DN og Klif er å få en årsrapport som er mer orientert om status på de nasjonale miljømålene-/indikatorene og hva som skal til for å bidra til måloppnåelse framover. Det er viktig at vi i årsrapporten peker på hva som etter vår vurdering er sentrale utfordringer og utviklingsbehov. Vi ønsker derigjennom å få til en økt bevissthet om hvordan aktivitetene våre bidrar til måloppnåelse. Dette stemmer godt med høringsnotatets forslag om punkt V Vurdering av framtidsutsikter. Dessuten mener vi det er viktig å kunne peke på sammenhengen med andre sektors bidrag og det samarbeidet vi er avhengig av for å sikre en god måloppnåelse på de nasjonale miljømålene. Dette er også ivarettatt i høringsnotatets forslag til innhold i punkt II. For Klif og DN har dette også sammenheng med ambisjonene i strategien om å styrke det helhetlige analysearbeidet i direktoratet (ene), og derigjennom framstå som en bedre rådgiver for utvikling av miljøpolitikken. Vi vil også minne om at kravene til innhold og struktur i en årsrapport må finne den riktige balansen mellom behov for overordnet standardisering og de ulikheter som finnes mellom virksomheter og departementsområder.

Høringsspørsmål:

1) Er det ønskelig å etablere overordnede krav til innhold, struktur og publisering av årsrapporter fra statlige virksomheter?

Ja, vi finner det særdeles instruktivt og nyttig at dette arbeidet etableres i faste former. Både for staten under ett, for det enkelte departement og den enkelte virksomhet vil dette være positivt. I tillegg vil dette gi nyttig og tilgjengelig informasjon til allmenheten om virksomhetenes arbeid.

2) Bør det være krav om å publisere tildelingsbrev, årsrapporter og årsregnskap for statlige virksomheter?

Ja, det bør være et krav at mest mulig av den nevnte informasjon publiseres. Informasjon som unntas offentlighet rapporteres særskilt (se under spørsmål 3).

3) Er det en hensiktsmessig løsning at informasjon som unntas offentlighet tas inn i vedlegg til årsrapporten?

Ja.

4) Bør frist for oversendelse av årsrapport med årsregnskap være 1. mars eller 15. mars? Etatene har ingen særskilt kommentar til dette spørsmålet.

5) Hvilken hjelp og veiledning har din virksomhet behov for som følge av de nye kravene til årsrapport og årsregnskap?

Klif vil finne det ønskelig at det legges en god del arbeid i å videreutvikle og samkjøre kravene, slik at årsrapportene blir ensartete og gjenkjennelige i utforming og innhold. DFØ's rolle når det gjelder utvikling, opplæring og nettverksbygging må styrkes. Dette vil styrke fagområdet virksomhetsstyring og rapportering for staten som helhet og den enkelte medarbeiders muligheter og utvikling på et interessant og utviklende arbeidsfelt. Vi ønsker også at DFØ utvikler en mal for hvordan årsrapporten skal skrives som virksomhetene kan fylle ut.

6) Bør det fastsettes en maksimumsgrense for antall sider for årsrapport (eksklusive vedlegg)?

Det bør i så fall være en veiledende grense. Avklaringene om målstruktur (de overordnede mål), krav og ansvarsforhold i forhold til valgte resultatindikatorer vil kunne påvirke lengden av årsrapporten på overordnet nivå.

7) Vil forslaget til struktur på årsrapportene gi et mer strategisk styringsgrunnlag for departementet?

Slik forslaget foreligger vil det gi bedre strategisk styringsgrunnlag, i forhold til virksomhetens samfunnsoppdrag. Med utgangspunkt i tildelingsbrevets krav til resultater og ressurstildelinger, skal virksomhetene gi en strukturert og ryddig tilbakemelding på overordnet nivå i punktene I og II, som i sin tur vil videreutvikle departementenes tildelingsbrev.

8) Bør det være anledning til å gjøre unntak fra kravet til inndeling av årsrapporten i punktene I til V for virksomheter som allerede har etablerte og godt innarbeidede årsrapporter?

Det vil vel være naturlig at en arbeider mot et felles årsrapportoppsett, men det kan være at enkelte departementer allerede har gode årsrapporter som tilfredsstillende kravene til god rapportering. Her må det være mulig for angjeldende departement å kunne få unntak hvis de sentrale, overordnede kravene til rapportering ivaretas.

9) Er det naturlig at virksomhetsleders signatur knyttes direkte til punkt I Leders beretning, eller bør signaturen først plasseres etter punktene I-V?

Til punkt I Leders beretning.

10) Dagens regelverk forutsetter at årsrapporten skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet. I høringsutkastet åpnes det for at virksomheten i tillegg kan ta opp forhold som ikke er nevnt i tildelingsbrevet, men som vurderes som viktige. Er dette en hensiktsmessig utvidelse av innholdet i årsrapporten?

I tillegg til krav i tildelingsbrevet, har virksomhetene mange faste, løpende oppgaver som kan fremkomme i instruks og regelverk. Det vil i mange tilfeller være nødvendig med rapportering av resultater og ressursbruk for disse oppgavene, når virksomhetene finner dette av viktighet.

Det er antakelig hensiktsmessig å gi tydelige føringer på hva slik tilleggsrapportering kan innebære, og at omfanget avgrenses.

11) I dag inneholder tildelingsbrev ofte oppdrag og rapporteringspunkter som ikke er av strategisk betydning for virksomheten. I høringsutkastet anbefales det å ta slik rapportering inn i vedlegg. Formålet med dette er å opprettholde det strategiske nivået på rapportering. Er det hensiktsmessig å skille mellom strategisk rapportering og annen rapportering?

Vi er positive til et slikt skille. Dette vil imidlertid kreve at tildelingsbrevene utarbeides med samme formål. For vår del er dette til en viss grad gjennomført ved en tydelig avgrenset oppdragsliste som vil ivareta den mer operative rapporteringen, samt at rapportering i forhold til instruks vil ivareta de mer faste, løpende oppgavene og aktivitetene

12) Gir anbefalingene til innhold under punkt III Årets aktiviteter og resultat en rimelig balanse mellom behovet for detaljering og et ønske om begrenset omfang på rapporten?

Anbefalingene stiller krav til god og tydelig målstruktur, vel definerte styringsparametere og klare mål, samt relativt detaljerte ressursbruksoversikter i den enkelte etat. Det vil videre være nødvendig med avklaringer i forhold til ansvaret for måloppnåelse der målene er av mer nasjonal/internasjonalt omfang.

For øvrig vil anbefalingene kreve en god dialog mellom departement og virksomhet når det gjelder disse spørsmålene.

13) Er det andre forhold vedrørende styring og kontroll i virksomheten som bør inngå i den årlige tilstandsrapporteringen i årsrapporten?

En betydelig del av Klif og DN's virksomhet er i liten grad omtalt gjennom de årlige tildelingsbrevene, men derimot i instruksene, f.eks. Klif's arbeid med konsesjoner og tilsyn og DN's arbeid med forvaltning av nasjonalparker og andre verneområder. Dette er etter vår vurdering riktig. Det kan imidlertid være behov for å omtale denne virksomheten på en bredere måte i årsrapporten og ha mulighet for å knytte også disse oppgavene opp mot de nasjonale miljømålene. I tillegg vil departementet etter vår vurdering kunne plukke ut enkeltområder i tildelingsbrevet der de ønsker en særlig rapport på utviklingen. Dette kan være områder som skifter fra år til år, men

som over tid gir et helhetsinntrykk av etaten(e)s utvikling som organisasjon i forhold til utfordringer og strategier.

14) Bør vurderingene av framtidsutsikter også inneholde en konkret vurdering av hvordan virksomhetens nåværende strategiplan vil bli påvirket, selv om dette er virksomhetens og ikke departementets plan?

Dette vil i noen sammenheng påvirkes av hvordan virksomhetenes strategiplaner er utformet. Både Klif og DNs strategiplaner peker ut noen strategier og tiltak som er særlig viktige for oss å styrke og videreutvikle for at vi skal kunne bidra til å nå de målene som er satt i stortingsmeldinger, proposisjoner, instruks og årlige tildelingsbrev. DN har i tillegg utviklet målbilder for 2020 og definerer hvilke strategier og tiltak vi skal satse på for å oppfylle dem. Dokumentet gir ikke en beskrivelse av samtlige oppgaver DN utfører, men framhever områder som er viktige for å lykkes på lang sikt. Det innebærer at hovedoppgaver, fagområder og virkemidler ligger fast, men at målbildene sier noe om hvordan etaten vektlegger noen av oppgavene.

Det kan derfor være nyttig å vise departementet hvordan våre interne prioriteringer og strategier skal bidra til måloppnåelsen på de nasjonale miljømålene og hvordan disse påvirkes av nåsituasjonen.

15) I mange deler av staten er det utarbeidet langtidsplaner eller strategier for egen sektor (eksempelvis Nasjonal transportplan – NTP). Hva bør være forholdet mellom punkt V i årsrapporten og slike langtidsplaner?

Punkt V i årsrapporten bør slike tilfeller trekke ut og kommentere de forholdene i de overordnede planer/strategier som er relevante for virksomhetene.

16) Er forslaget til innhold i ledelseskomentarene til årsregnskapet hensiktsmessig?
Ja.

17) Er forslaget til oppstilling av årsregnskapet hensiktsmessig (bevilgningsoppstilling og virksomhetsregnskap)?

Ja.

18) Gir oppstillingene relevant informasjon til regnskapsbrukerne (departement og andre målgrupper)?

Ja. DN forvalter to fond, Statens fiskefond og Viltfondet. Forslag til oppstilling av årsregnskap for statlige fond er omtalt i veiledningsnotatet for statlige fond forslag til oppstilling av årsregnskap for statlige fond.

19) Er oppstillingene fleksible nok med hensyn til virksomhetens egenart?

Ja.

20) *Har dere konkrete forslag om forbedringer til:*

- a) Sammenhengen mellom bevilgningsoppstillingen og virksomhetsregnskapet?*
- b) Leservennlighet?*
- c) Omfang (bør noe legges til eller tas ut)?*
- d) Andre forhold ved oppstillingene?*

Det er ønskelig at dette arbeidet følges opp med en utvikling av elektroniske løsninger knyttet til standardløsninger for økonomisystemer i staten. Med ny standard kontoplan bør det være mulig å utvikle felles elektroniske skjemaer i henhold til de standardiserte oppstillingene.

Med hilsen

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

Mona Risting
økonomisjef

Ivar Magnor
seniorrådgiver

Kopi til:
Direktoratet for naturforvaltning